

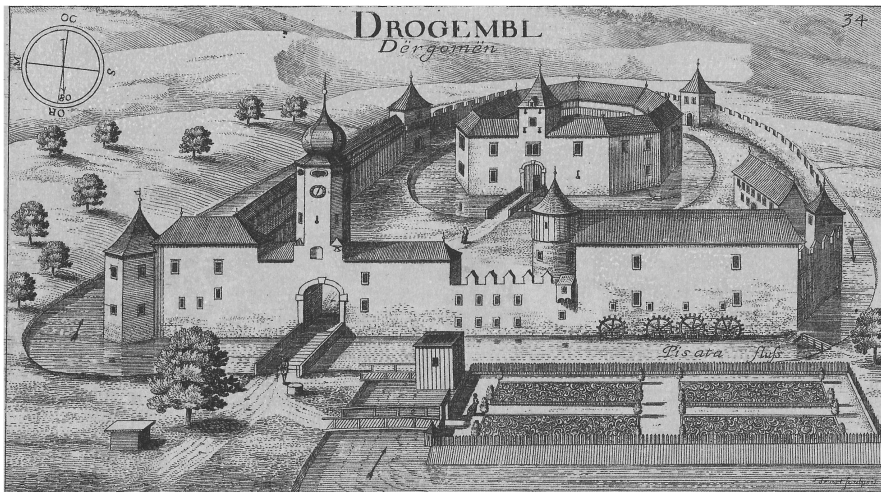

Zveza Ljudskih Tradicijskih Skupin Slovenije
Slovenian CIOFF® National Section

Bilten

Št. 3, letnik XVII.

julij 2018

Vsebina

<i>Tomaž Gantar:</i>	Aleksandrinke	3
<i>Tomaž Gantar:</i>	AFS France Marolt – Nikrmana	5
<i>Borut Luša:</i>	MIFF 2018	7
<i>Bojan Pevec:</i>	13. Mednarodni folklorni festival od Celja do Žalca	8
<i>dr. Bruno Ravnikar:</i>	Ocene našega mednarodnega sodelovanja	9
<i>foto: Davor Jerman:</i>	MIFF 2017	12

Bilten je brezplačno glasilo članov Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije in izhaja štirikrat letno.

Naslov: Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije
 Glavni trg 7
 p. p. 173
 4000 Kranj
 e-pošta: cioff-slovenia@cioff.org
 internet: www.zltss.si

Bilten ureja Uredniški odbor:

glavna urednica	mag. Janja Ravnikar
član	Božidar Fabjan
član	Štefan Huzjan

Prispevke pošiljajte na: [janja.ravnikar\(at\)gmail.com](mailto:janja.ravnikar(at)gmail.com)

Bilten se nahaja tudi na spletni strani ZLTSS: www.zltss.si.

Vsebina člankov izraža avtorjevo mnenje in ne mnenja uredniškega odbora.

Naslovnica: Dragomelj pri Domžalah. Valvasor: Slava Vojvodine Kranjske XI.

Aleksandrinke

69-letna predstava folklorne skupine Tine Rožanc iz Ljubljane se je odvila 7. aprila 2018 v razprodani Linhartovi dvorani Cankarjevega doma. Na odru nas je pričakala lepa, nevsiljiva a morda nekoliko staromodna scenografija in bogata osvetlitev. Klavirska uvertura: Lepa Vida se je začela za zaprto zaveso in nas pustila nekaj časa v popolni temi, da se poglobimo – predstava v treh dejanjih (Slovo – Aleksandrija – Vrnitev), kjer so se v sedmih plesnih prizorih in ob uverturi še enem glasbenem intermezzu predstavile vse tri generacije Rožancev.

Kot je bilo opazno že iz programskega lista, sta Anja Cizel in Klemen Bojanovič za letošnjo letno predstavo opravila ogromno delo, program je bil namreč v celoti zasnovan povsem na novo. Kljub skromnosti v plesni zasedbi, saj smo zadnja leta že vajeni gledati tudi Rožance v šestih parih, sta se obe vodji, Anja in Klemen, izločili iz nastopanja na tem koncertu.

Tudi glasbena zasedba je bila neobičajno skromna: poleg Oskarja na harmonikah, občasno še klarinet, dve violini in kontrabas ter flavta in pianino v bolj klasicistično obarvanih točkah – kar je sicer zadostovalo za ta tip predstave, je pa na trenutke delovalo že malce enolično – je dajalo predstavi enovitost, a morda vseeno nekoliko premalo kontrasta, sploh če upoštevamo, da je bilo, razen prizorov iz Aleksandrije, predstavljeno zgolj primorsko izročilo.

No, kljub morda številčni skromnosti pa Rožancem vsekakor ni mogoče očitati skromnosti v motiviranosti in involviranosti v tem projektu – bili so nadvse navdušujoči! Res, vse pohvale celotni ekipi za pristop in prikazano interpretacijo. Dodatno velja pohvaliti pozornost, ki so jo namenili tudi (nešteti!) detajlom, če omenim recimo samo menjavo starih kovčkov ob odhodu z novimi ob prihodu. Da urejenosti frizur in kostumske podobe niti ne omenjam.

Kljub vsej tej pozornosti pa se je vmes vseeno prikradlo tudi nekaj nejasnosti, še posebno ob nastopu otroške skupine. Verjamem, da je šlo pri izbiri plesov in glasbe za neke kompromise. Zakaj bi sicer

Primorke v Egiptu učile otroke štajerske plesne? Pa tudi sama vključenost aleksandrink je bila mestoma nekoliko posiljena. Zakaj so med učenjem plesa brale knjigo, tudi ni ravno jasno. Verjamem, da je šlo za skupni nastop več otroških skupin, a točka je bila vseeno predolga. Kljub sicer izvrstnemu harmonikarju bi veljalo zadevo vsaj z nečim presekati (pesem?) ali popestriti s še kakšnim inštrumentom, (arabskim) zvočilom ... Posebna enigma pa ostaja kovček, ki so ga otroci zvlekli na sredino, potem pa je kar ostal tam, brez kakšnega konkretnega razloga in smo vsi čakali, kaj bo skočilo ven. Pa so ga le na koncu odnesli, zaprtega.

S tem lahko preidemo na osrednji vsebinski del programa. Čeprav je prizore pripravilo kar sedem različnih avtorjev, to ni bilo pretirano opazno, kar pomeni, da je Anja Cizel dobro opravila svoje mentorsko umetniško vodje skupine. Zanimivo, da so se kljub naslovni temi povsem ognili izvoru slovenskih aleksandrink – les Goriciennes – torej goriški regiji oz. izročilu. Ampak očitno ima Anja namen razbijati stereotipe in tabuje ter nam je tako predstavila aleksandrinke v nekoliko drugačni luči, kot smo jih vajeni.

Tako je zanimivo, da so vse tri protagonistke v Egipt odšle z zabave. Očitno ni bil vzrok njihovega odhodu v Aleksandrijo težko življenje, revščina in beda doma, ampak jih je predstavila kot preračunljive kokete, avanturistke, ki se prepuščajo bogatim moškim sumljivega slovesa. Ker jih je doli vlekel avanturizem, se jim tako ni bil problem vključiti v arabski svet in visoko družbo, čeprav so od doma odšle kot (skoraj) nepismene kmetice, služinčad. Z enega žura na drugega (z vmesnim na ladji?) in potem po opravljenem delu nazaj domov brez kakšnega posebnega razloga. No, morda ga je v intermezzu našla Vida, a sta jo tudi kolegici kolegialno spremili domov. Čeprav so se fantje v pesmi razveselili telegrama, pa so ob vrnitvi vendarle ostale tetke same in spet zažurale po svoje.

Kljub napovedi osrednje teme predstave Aleksandrinke je bila ta predstavljena zelo enoznačno in morda zato celo napačno, predvsem pa je bila zgodba in usoda vseh treh aleksandrink enaka. Njihove zgodbe – kot tudi samo ljudsko izročilo – so bile prikazane s precej sodobnega vidika (optimizem, idealizem, avanturizem, zabava). Ta

idealizirana podoba je bila recimo v redu za folklorno plesno predstavo, če pa gledamo z vidika dramske predstave, je bila premalo izkoriščena dramatičnost (zgolj v pesmih o Lepi Vidi). Pogrešali smo tisto mitološko 'patnjo', ki jo sicer predstavljajo aleksandrinke oz. njihove zgodbe.

Prav ta mitološkost, simboličnost ljudskega izročila pa je umanjkala ali bila celo napačno oz. popačeno predstavljena v plesu in glasbi (v petju in kostumih so pač ostali zvesti tradiciji). Veliko sodobne in svobodne interpretacije je (namenoma) izkrivilo podobo o slovenskem človeku s preloma prejšnjega stoletja. Koreografije so predstavljale sodobni (folklorni?) ples in le kostumi so nas ponesli v preteklost – v čas dogajanja te zgodbe.

Kdor bi sodil o aleksandrinkah na podlagi te predstave, verjetno ne bi dobil pravega vtisa oz. informacij. A umetniške interpretacije niso zato, da se iz njih učimo o dejstvih, pač pa zato, da jih doživljamo in da nas navdušujejo. In predstava je navdušila s svojo pozitivno energijo, prikazano motiviranostjo in talentom avtorjev in nastopajočih. Čestitke!

Tomaž Gantar

AFS France Marolt – Nikrmana

Letošnja predstava ob 70-letnici ustanovitve folklorne skupine Franceta Marolta v Ljubljani se je tudi letos odvila v okviru prireditev ob Tednu ljubiteljske kulture, ki je bil letos posvečen ljudski kulturni dediščini oz. po domače folklori. Vsakih 10 let nam AFS France Marolt ponudi nekaj monumentalnega. Po *Razkriti govorici plesa*, ko so plesalcem vzeli 'noše', so po 10 letih naredili še korak naprej! Da bo tokrat res nekaj posebnega, nam je dala slutiti že

začetna minuta tišine. Po rešenem zapletu z zaveso smo doživeli dokaj všečen poskus stilizirane folklorne, kar so nam v preteklih letih sicer dajali slutiti že projekti Plesnega inkubatorja, tokrat pa sta bila v maniri predstave stilizirana tudi glasba in petje, pa tudi kostumografija in scenografija ter seveda uporaba sodobne grafične animacije in izdelana scenska osvetlitev.

Stilizirana kostumografija dr. Katarine Šrampf Vendramin in Tadeje Pance je delovala kompromisno. Glede na samo vsebino odrskih postavitev, v nedorečenem času in nedoločenem prostoru, sta nalogo izpeljali zelo dobro in nevtralni belini dodali vsečne poudarke, s katerimi sta razbili siceršnjo vizualno monotonijo, ki pa je bila odrsko učinkovita.

Poseben pečat je predstavi prav gotovo dala scenska glasba, ki jo je pripravil Klemen Bojanovič, suvereno pa izvedel v orkestrski jami dobro ozvočeni maroltovski orkester s pomočjo nekaj substitutov, solistov in APZ Tone Tomšič, tokrat tudi odlično kostumiranih. Poleg dveh novokomponiranih pesmi zbora smo slišali tudi dve zahtevni priredbi pesmi v izvedbi plesalcev in še dve pesmi vokalnih solistk. Predvsem je navdušilo Klemnovo dožemanje ljudskega v glasbi, ki ga je uspel združiti s svojim sodobnejšim pristopom k aranžiranju (avdio posnetek je dostopen v spletnem arhivu RTV SLO).

Ljudski ples (kar je od njega ostalo) je bil tokrat sicer izrabljen za prikaz avtorske koreografije, s čimer pa je bil dobro izkoriščen izvajalski potencial skupine, za kar gredo pohvale tako avtorjem kot seveda vodjem skupine. Prikazali so štiri nekласične 20-minutne koreografije vsebinsko (ne)povezanih plesov, ki so jih avtorji tokrat mešali z različnih območij slovenskega etničnega prostora, tem pa so dodajali tudi elemente sodobnega plesa. Vseeno pa ne moremo spregledati nekoliko nedorečenega zaključka: vrhunec so dosegli s svatbeno masovko in neko katarzo z odhodom mladoporočencev, a zakaj so potem ugasnili luč za vse? Umanjkal je bis masovke, ki bi nas zares spontano dvignil na noge.

Ob tem se velja dotakniti tudi predstavitev osrednje teme – obredij in običajev starovercev na Slovenskem. Glede na to, da gre za malo

znano področje, je vsekakor pohvalno, da so se avtorji lotili predstavitve tudi tega dela naše zgodovine. A glede na to, da naj bi šlo v večini primerov za precej skrivnostne, pred ljudmi skrite prakse, ki so se dogajale na skrivnih dislociranih krajih, namenjene zgolj 'posvečenim' – kako da so bile tokrat povečini predstavljene skoraj dane kot vsesplošno ljudsko rajanje?

Posebni projekti, ki si jih AFS France Marolt privoščijo ob okroglih obletnicah, so vsekakor luksuz. Dokazali so, da je tudi v Sloveniji mesto za stilizirano folkloro, predvsem v obliki namenskih celovečernih predstav (čeprav tokrat niso razprodali niti ene predstave?), verjetno pa je kaj od tega težko ponovljivo ob kakšni drugačni priložnosti, saj je v predstavljenem težko najti kakšen neposredni 'folklorni' pomen ali namen.

Akademski folklorni skupini France Marolt iskrene čestitke za odlično izpeljano 70. obletnico ustanovitve skupine – France Marolt bi bil tudi danes ponosen na vas!

Tomaž Gantar

MIFF 2018

Prvi vikend v juliju je čas za Mednarodni sredozemski folklorni festival – MIFF, ki ga Folklorno društvo VAL Piran v soorganizaciji z ZKD Piran uspešno organizira že od leta 2003. V vseh teh letih je na našem festivalu nastopilo več kot 120 skupin iz različnih delov sveta, ogleda pa si ga vsako leto približno 4000 oseb.

Letos bo festival potekal od 4. do 8. julija 2018 na različnih lokacijah v Piranu, Izoli in Kopru s folklornimi skupinami iz Slovenije, Hrvaške, Italije, Španije, Poljske, Avstrije in Nizozemske. Prireditel

je pomembna za celotno slovensko obalo in promocijo Slovenije, namen festivala pa je združevanje in prikaz različnih kultur držav, ki ležijo ali gravitirajo na sredozemsko območje. Poleg samega druženja si skupine poleg ostalih delov Slovenije ogledajo vsa tri obalna mesta, opravijo vođen ogled Pirana in obiščejo Mediadom Pirhani ter Soline Sečovlje.

Letošnji šestnajsti zaporedni festival bo gostil sledeče skupine:

- Folklorna skupina "Branko Radicević", Dunaj, Avstrija,
- Folklorna skupina "Do Lusco o Fusco", A Guarda, Galicia, Španija,
- Folklorna skupina Pazin, Hrvaška,
- Folklorna skupina "Danzerini di Lucinico, Lucinico, Italija,
- Folklorna skupina "Kleurrijke Dans", Lelystad, Nizozemska,
- Folklorna skupina "Honaj", Dursztyn, Poljska,
- Folklorna skupina KUD Oton Župančič, Artiče, Slovenija,
- KUD Beltinci, Folklorna skupina, Beltinci, Slovenija,
- Folklorno društvo »VAL« Senior – Piran, Slovenija.

Program festivala:

sreda, 4. 7. 2018: Prvomajski trg, Piran ob 20. uri,
četrtek, 5. 7. 2018: Trg Lonka, Izola ob 21. uri,
petek, 6. 7. 2018: Taverna, Koper ob 21. uri,
sobota, 7. 7. 2018: Tartinijev trg, Piran ob 21. uri,
nedelja, 8. 7. 2018: Tartinijev trg, Piran ob 21. uri.
Vstopnine ni. Več informacij na: <http://www.miff.si/>.

Borut Luša

13. Mednarodni folklorni festival Od Celja do Žalca

Letošnji 2. maraton slovenskih folklornih skupin v organizaciji MKD Od Celja do Žalca ter ob pomoči KD Celjska folklorna skupina (za

dogajanja v Celju), FS KD Ponikva (za dogajanja v Žalcu), FS KD A. Tanc Marija Gradec (za dogajanja v Laškem) in Festivala Velenje (za dogajanja v Velenju) bo potekal terminsko bolj razgibano kot lanski. Pričeli bomo 28. junija ob 20. uri v Velenju, 1. septembra bomo ob 11. uri plesali v Celju, ob 16. uri pred fontano v Žalcu. Z maratonom bomo zaključili v nedeljo ob 11. uri v Laškem, popoldan pa nekako logično zaključili projekt še z udeležbo skupin na Polkafestu v Celju. Letošnji maraton bo spremljala in ob pomoči dr. Franca Hribovška izvedla tudi seminar Nevenka Unk Hribovšek.

13. mednarodni folklorni festival Od Celja do Žalca bo potekal od 5. do 9. septembra. Tokom festivala bo veliko dogodkov, predvsem zaključenih koncertov za učence OŠ in dijake SŠ našega območja, vrhunca festivala pa bosta gala koncerta v petek 7. 9. ob 19. uri v Petrovčah in soboto 8. 9. ob 19. uri v Celju. V soboto dopoldan bodo v Celju in Šempetru potekale tudi plesne delavnice tujih skupin. Letos v goste prihajajo skupine iz Maroka, Cipra, Ukrajine in Nemčije – avtohtona manjšina Lužiški Srbi.

Bojan Pevec

Ocene našega mednarodnega sodelovanja

Od letošnjega leta dalje bodo morale tudi skupine pošiljati ocene festivalov neposredno *on line* Festivalski komisiji CIOFF®. V ta namen je že bil skupinam dostavljen naslov: <https://fr.surveymonkey.com/r/groupsreport2018>, na katerega morajo po povratku s festivala sporočiti svojo oceno in morebitne vtise. V kolikor bi imeli težavo pri odpiranju tega naslova, nas obvestite.

Festivalna komisija CIOFF® nam je posredovala poročila mednarodnih festivalov o skupinah in poročila naših skupin o festivalih v letu 2017.

Ocene naših skupin (povzeto iz CIOFF® Festivals Reports 2017)

Festival	Država	Skupina	A	B	C
Banja Luka	BiH	Srpska kulturna organizacija Novo mesto ¹	3	5	5
Kunovice	Češka Rep.	Študent, Maribor, otroška	4	4	4
Bitola	FYROM	AFS France Marolt	4	4	4
Salzwedel	Nemčija	Triglav, Srednja vas ²	2	1	1
Angra do Heroísmo	Portugalska	Študent, Maribor	3	3	4
Viana do Castelo	Portugalska	Oton Župančič, Artiče	3	3	3
Velikij Novgorod	Rusija	Ivan Navratil, Metlika	5	5	5
Nova Pazova	Srbija	O.Š. Brežice	5	5	5
Waynesville	ZDA	Koleda, Velenje	5	4	5

A = umetniški vtis, **B** = disciplina skupine, **C** = sodelovanje direktorja skupine

¹ skupina ni naša članica in ni jasno, kako je prišla na festival CIOFF®.

² ocena ni razumljiva. Mogoče je po nemškem šolskem sistemu?

Ocenjene niso bile naslednje skupine:

Skupina	Festival	Država
Svoboda, Mengeš	Aguadilla	Portoriko
Sava, Kranj	Sremska Mitrovica	Srbija

Ocene festivalov (povzeto iz CIOFF® Festivals Reports 2017)

Tako so naše skupine ocenile kakovost festivalov:

Skupina	Festival	Država	A	B	C
Karavanke, otroška	Celovec	Avstrija	3	4	3
Študent, Mari-bor otroška	Kunovice	Češka Rep.	4	4	5
AFS France Marolt	Bitola	FYROM	2	3	4
Triglav, Srednja vas	Salzwedel	Nemčija	5	5	4
Študent, Mari-bor	Angra do Heroismo	Portugal	4	5	5
Oton Župančič, Artiče	Viana do Castelo	Portugal	4	5	5
Ivan Navratil, Metlika	Velikij Novgorod	Rusija	4	5	5
O.Š. Brežice	Nova Pazova	Srbija	4	5	5
Koleda, Velenje	Waynesville	ZDA	3	4	3
Svoboda Mengeš	Aguadilla	Portortiko	4/5	4/5	5
Sava	Sremska Mitrovica	Srbija	4	3	4

A =tehnična raven, **B** =organizacijska raven, **C** = umetniška raven festivala.

Naši festivali so v lanskem letu gostili 20 tujih skupin, ki so bile razporejene tako:

Festival	Skupine iz	Skupaj
Kozje	Hrvaška, Italija, Romunija, Srbija	4
Jurjevanje	Portoriko, Srbija	2
FOS	Hrvaška, Slovaška	2
Folkart	Bolgarija, Burundi, Hrvaška, Kuba, Gruzija, Romunija	6
Otroški Folkart	Hrvaška, Madžarska	2
Od Celja do Žalca	Madžarska, Poljska, Romunija, Hrvaška	4

dr. Bruno Ravnikar, Strokovni svet ZLTSS

MIFF 2017 (foto: Davor Jerman)